Roði – islandshesten som kom til Rogaland

Fra Island til Ørsdalen, Figgjo og familien Tengesdal

Av Paul Tengesdal 2026

Islandshesten

Islandshesten stammer fra tidlig vikingtid og er en av de eldste i verden. Over mer enn tusen år har rasen utviklet seg til å bli svært hardfør og kan klare seg i svært kaldt klima.

Islandshesten måler vanligvis mellom 120 og 150 cm i mankehøyde, men kan bli høyere. Av gemytt er de fleste rolige og følsomme, og lette å håndtere. Raseeksemplarer kan oppnå særdeles høy alder, og kan ofte ris i en alder av oppimot 30 år. De egner seg godt til fulltids utegang i Norge, grunnet sin svært tykke vinterpels. Grunnet hardt klima på Island er de svært hardføre og lettforede.

Islandshesten kommer i mange ulike fargevarianter og som kjennetegnes for sin særegne gangart tølt, en stø og behagelig gangart. Hestene som ble funnet i Osebergskip graven er svært like islandshesten.

Historien om islandshesten Roði, som senere ble kjent som Roody, begynte på Island. Den fortsatte gjennom en strabasiøs sjøreise til Danmark og videre med tog til Stavanger. Derfra gikk ferden til karantene på Rage i Oltedal, før hesten fikk sitt første norske hjem hos Lars Anders Vassbø i Ørsdalen.

Flere år senere skulle Roði få et nytt liv på Figgjo og til slutt ende opp i familien Tengesdal. For meg ble han ikke bare en islandshest, men en hest som knyttet sammen Island, Oltedal, Ørsdalen, Figgjo og Bjerkreim.

De tre unge importørene

I 1969 bestemte tre unge menn fra Rogaland seg for å importere islandshester. Det var **Svein Magnus Oftedal fra Oltedal, Rolv Inge Reinertsen fra Hommersand og Lars Anders Vassbø fra Ørsdalen**.

Dette var på en tid da islandshesten var en sjeldenhet i Norge. Det var ikke enkelt å få hester fra Island til Norge, og transportmulighetene var begrensede.

Stavanger Aftenblad skrev om importen da hestene kom til Stavanger. Avisen fortalte at det hadde tatt de tre mennene over ett år å få ordnet transporten.

En gang hadde Rolv Inge Reinertsen til og med reist omkring tretti mil på Island i snøføyke med hestene for å få dem fram til en haugesundsk skipper som skulle transportere dem til Tananger. Men skipperen måtte til slutt si nei. Dermed måtte en annen løsning finnes.

Stavanger Aftenblad

Rogalendinger satser på oppdrett av islandske hester

Åtte hester og fire føll til Stavanger i dag, kostbar, men fruktbar transport via København

Åtte islandske hester, fire føll og en mann kom i kuvogn til Stavanger godsbanestasjon i dag tidlig. Hestene er importert av tre ungdommer her i Rogaland. Mannen som var med, fulgte dem fra København sovende i høyet ved siden av dyrene. Hans problem var at hestene spiste høyet vekk under ham.

Lars Anders Vassbø var det som var hestepasser undervegs. Han er fra Ørsdalen. De andre to er Svein Magnus Oftedal i Oltedal og Rolv Inge Reinertsen i Hommersand.

Dyrene kom med rutebåten til København og gikk med tog videre. Et av føllene kom til verden i åpen sjø, så det fikk karene så å si på kjøpet.

Det er meget sjelden islandske hester blir importert til Norge. En av grunnene er kanskje at det så å si er umulig å få transport. De tre karene forteller at de strevde i over ett år før de fikk skyss. En gang dro Reinertsen tretti mil på Island i snøføyke med hestene for så å få avslag av en haugesundsk skipper som skulle hatt dem med til Tananger Transporten måtte altså ordnes via København, dit det er ruteforbindelse. Den ble dyrere enn det hestene kostet.

Det er lett å få kjøpt hester på Island, forteller Reinertsen. Jeg kunne sikkert fått fatt i tusenvis. Prisen er omkring 800 kroner for utemmede, voksne, men opptil 2000-3000 for temmede, gode dyr. Vestfjordene er beste marked å kjøpe i.

Reinertsen skal ha tre merrer og ett føll, Oftedal tre merrer, tre føll og en hingst, mens Vassbø skal ha en vallak. De voksne hestene er 3-11 år gamle.

Men i dag ble hele flokken satt i karantene på Rage i Oltedal, der de nå må stå med plakat på døra i to uker. Veterinærene Ingolv Stokkeland og Bjørn Bjerkaas var til stede da dyrene ankom, undersøkte dem og ordnet med de formelle ting. Etter karantenetiden skal dyrene være under tilsyn i et halvt år. Disse strenge regler er for å verne landet mot sykdommer. Noen særlig fare med islandshester er det ikke.

De tre ungdommene vi ha dyrene til avl og til ridning. Islandske hester skal være uvanlig lettridde. Man har ennå til gode å se en islandsk ponni sparke. Det er greitt, særlig når barn skal ri.

Føller som kom til i internasjonalt farvann, var i fin form. Bjerkaas forteller at blant husdyr er hestene de som er best bygde for lette fødsler. Så skipperen har nok ikke hatt problemer.

Det var ellers sytti hester med skipet. En av dem skulle til Oslo. Dette skriver Stavanger Aftenblad.

Den lange reisen fra Island

Løsningen ble transport via København.

Hestene ble sendt med rutebåt fra Island til København og derfra videre med tog. Lars Anders Vassbø fulgte hestene hele veien som hestepasser.

Stavanger Aftenblad fortalte levende om forholdene under reisen. Lars Anders sov i høyet ved siden av hestene. Problemet var bare at hestene spiste opp høyet som han skulle sove i.

Det var altså ikke noen luksuriøs transport. Lars Anders måtte være sammen med dyrene og passe på dem gjennom hele reisen.

Det var sytti hester med skipet fra Island. De fleste skulle videre til ulike mottakere. Tolv dyr – åtte voksne hester og fire føll – var bestemt for de tre unge importørene i Rogaland.

Ett av føllene ble født mens transporten foregikk på sjøen. Det kom derfor til Norge som en uventet «bonus» for kjøperen.

Lars Anders ankommer med hestene

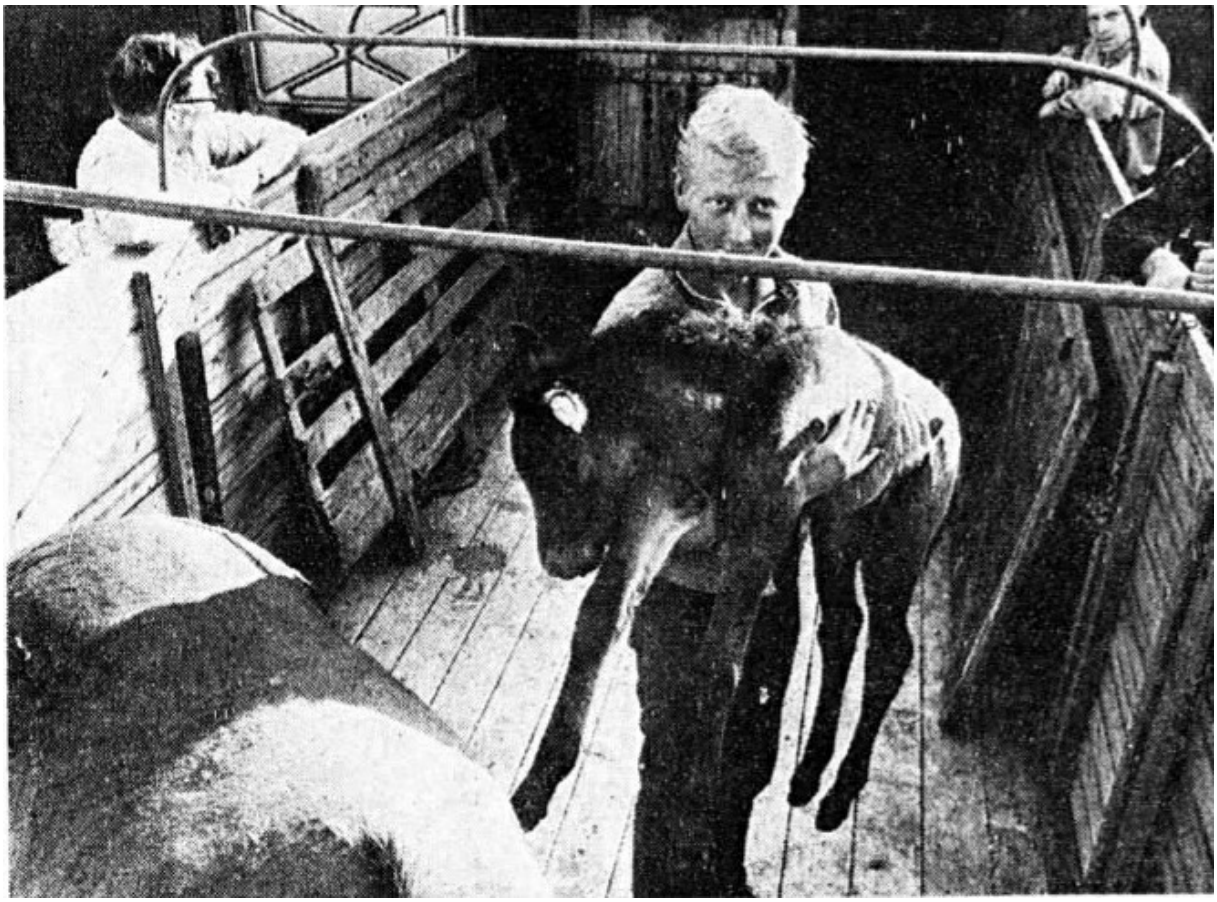

Lars Anders Vassbø med hestene etter ankomsten til Oltedal. Lars Anders Vassbø bærer ut på lasteplanet det føll som kom til på skipet mellom Island og Danmark.

Tolv islandshester til Rogaland

Da hestene kom til Stavanger godsbanestasjon tidlig om morgenen, var det en spesiell begivenhet. Stavanger Aftenblad beskrev synet av åtte islandske hester, fire føll og mannen som hadde fulgt dem fra København.

Fordelingen mellom de tre importørene var:

- Rolv Inge Reinertsen skulle ha tre hopper og ett føll.
- Svein Magnus Oftedal skulle ha tre hopper, tre føll og én hingst.
- Lars Anders Vassbø skulle ha **én vallak**.

Denne vallaken er den hesten som senere skulle bli kjent for meg som **Roody**.

Morten Fuglestad, som er nevø av Svein Magnus Oftedal og selv har hatt et langt liv med islandshester, har fortalt at vallaken til Lars Anders var blant de første hestene som kom til Rage.

Roði – navnet fra Island

I familien har det vært fortalt at hesten het **Roði** allerede på Island. Den kom fra Akureyri.

Det er dette navnet jeg mener var hestens opprinnelige navn. Lars Anders brukte navnet Roði så lenge han hadde hesten. Senere ble navnet skrevet **Roody**, men det var fortsatt den samme hesten og i praksis det samme navnet.

Roði er et islandsk navn, mens Roody ble den skrivemåten som etter hvert ble brukt i Norge.

Morten Fuglestad har også pekt på navnet Roði som mulig opprinnelig navn på hesten. Det finnes flere islandshester med navnet Roði registrert i WorldFengur, men den konkrete registreringen som er funnet der, kan ikke uten videre identifiseres med Lars Anders Vassbøs hest.

Det avgjørende for denne historien er den muntlige tradisjonen knyttet til Lars Anders:
Vallaken hans het Roði og kom fra Akureyri på Island.

Karantene på Rage

Da hestene var kommet til Stavanger, var ikke reisen over.

Hele gruppen ble transportert videre til **Rage i Oltedal**, hvor de skulle gjennom en streng karantene. Veterinærene Ingolv Stokkeland og Bjørn Bjerkaas var til stede da dyrene kom, undersøkte dem og ordnet de nødvendige formalitetene.

Hestene måtte stå i karantene i to uker. Etter karantenetiden skulle de dessuten være under tilsyn i et halvt år.

Dette forteller litt om hvor uvanlig en slik import var. Norge ønsket å beskytte husdyrbestanden mot sykdommer, og det ble derfor satt strenge krav til import av levende dyr.

For Roði var dette det første møtet med Norge: Stavanger godsbanestasjon, transporten til Oltedal og deretter oppholdet på Rage.

Svein Magnus trener hestene

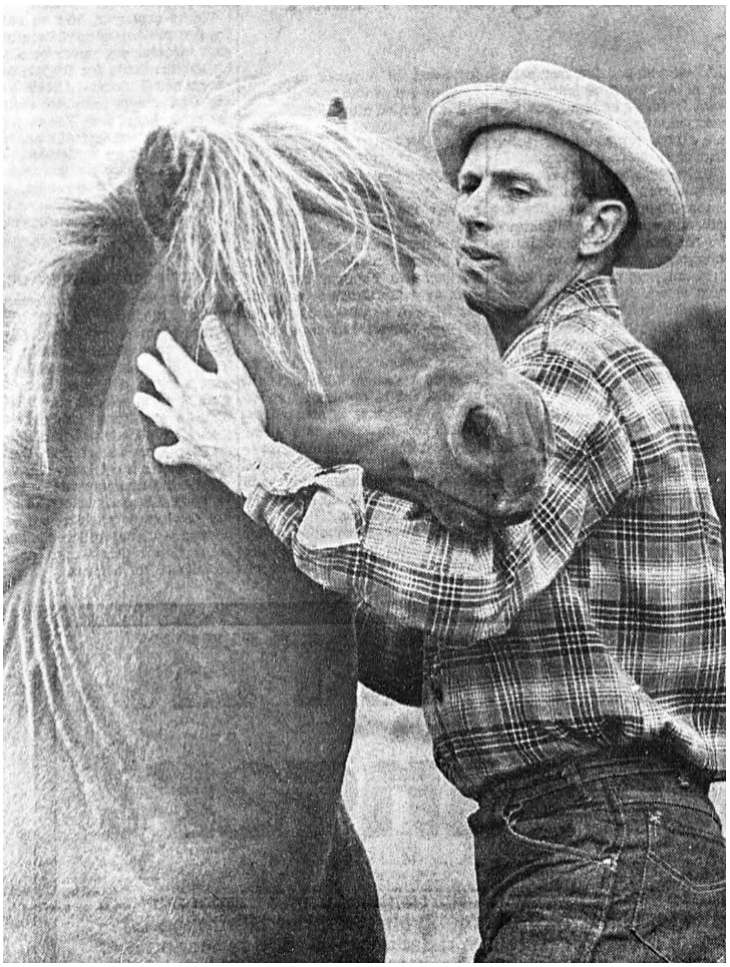

Svein Magnus Oftedal trener en av islandshestene etter importen til Oltedal i 1969.

Stavanger Aftenblad; Tekst: Rigmor Ingebrethsen – Bilde: Leif Berge

Frodige islendinger i Gjesdal

Å temme en hest er et spørsmål om tålmod og tillit. – Svein Magnus Oftedal ser ikke ut til å mangle noen av delene

Nå har vi sett det også – en cowboy i selveste Gjesdal! Ja, rir gjør han også – skulle bare mangle når man har ni hester å velge mellom. For å være korrekt så er det ponnier, men sannelig om det er lett å se forskjellen!

Vi trodde at ponnier var noen små, nusselige skapninger. Men de ni hos Svein Magnus Oftedal er så visst ikke noen krek. Som følge av sin nordiske opprinnelse og oppfostring er de blitt noen store og kraftige eksemplarer av arten.

Ponniene på gården i Gjesdal er innført fra Island, men av herkomst stammer de fra Norge. Bare de sterkeste har overlevd, forteller Oftedal, så Darwins teori skal man øyensynlig ikke kaste vrak på. Noen innavl har ikke forkommet.

Svein Magnus Oftedal har heller ikke tenkt å skåne sitt dyrbare materiale. Sommer som vinter får de greie seg selv – det er de vant til. Når snøen har lagt seg i de gjesdalske heier og fjell, når grønne beitemarker ikke lenger er innen synsvidde og buskapen bringes hjem – blir islandshestene igjen. De graver i snøen og finner den mat de vi ha.

Likevel – trekkdyr er de ikke. Men til å ri på egner de seg bra. Tidligere, men også i dag har islendingene benyttet sine ponnier til å ri på, og så helt små avstander kan det neppe dreie seg om.

Derfor satser cowboyen Oftedal på salg, til store og små som gjerne vil ha en solid og forholdsvis rimelig ridehest. Og derfor har han opprettet sin hestestall på gården i Gjesdal. Hvorfor ikke en ponni som et hvilket som helst annet dyrt leketøy? sier Oftedal. Og det ligge ikke så lite entusiasme i det.

Oftedal er nemlig hestemann så det lukter. Ponniene er tydelig hans kjæreste eie, han har en kontakt med sine dyr som selv den dyktigste amatør eller hestepatriot kunne misunne ham. – Bare så synd jeg ikke har tid til å ta meg mer av dem, sier han – De blir helst overlatt til seg selv og de klarer seg rett nok bra ute i marka. Men vi skulle jo ridd dem mer – selve temningsarbeidet tar en ganske god stund. De har forresten vært litt av en jobb.

Et nytt liv i Ørsdalen

Etter karantenen kunne Roði reise videre til sitt nye hjem hos Lars Anders Vassbø i Ørsdalen.

Lars Anders hadde selv vært på Island omkring 1967 og oppholdt seg der omtrent ett års tid. Han hadde arbeidet på gård i området rundt Akureyri, blant annet med høns og sauer. Det var også her han kom nærmere de islandske hestene.

At Lars Anders selv fulgte hestene hjem til Norge, gjør forbindelsen mellom ham og Roði spesiell. Han hadde ikke bare kjøpt en hest på Island og fått den sendt hjem. Han var med hele veien og hadde ansvaret for hestene under transporten.

Dermed ble Roði en del av Lars Anders' liv i Ørsdalen.

Hvor gammel var Roði?

Vi kjenner foreløpig ikke Roodys nøyaktige fødselsår. Stavanger Aftenblad opplyste at de voksne hestene i importen var mellom tre og elleve år gamle. Det gir oss en pekepinn på alderen til hestene som kom i 1969, men vi kan ikke fastslå Roodys fødselsår ut fra denne opplysningen alene.

Fra Ørsdalen til Figgjo

Roði skulle ikke bli hos Lars Anders hele livet. Etter det som er fortalt i familien, ble han omkring **1974 solgt til et ridesenter på Figgjo**. Sven Nilssen var den siste DFU-direktøren på Ålgård. Han og kona dreiv hestesenter på Figgjo – og de kjøpte hesten til riding.

Dermed fikk Roði et nytt liv og nye mennesker rundt seg. Hesten var fortsatt den samme som hadde kommet til Norge sammen med Lars Anders fem år tidligere. På Figgjo skulle han etter hvert få en ny familie.

Men så skulle det gå slik at kona fikk kreft, og de måtte avvikle ridesenteret. Det var hun som hadde ansvar for ridningen. Siste gang hun så hesten, var hos den nye eieren. Men under dette besøket tråkket hun uheldigvis nedi et hull og fall på marka og skadet seg. Kort tid etter døde hun.

Roody kommer til familien Tengesdal

I **1978** kom Roody inn i familien Tengesdal. Min far, **Torleif Tengesdal**, kjøpte hesten fra hestesenteret på Figgjo til sitt barnebarn **Tom**.

Farfar Torleif Tengesdal kjøper Roody til barnebarnet Tom på ridesenteret på Figgjo i 1978. Tom får sitte på hesteryggen mens mamma Bertha ser på.

Da hadde hesten vært i Norge i nærmere ti år.

Navnet ble nå skrevet **Roody**. Men det var fortsatt navnet han hadde båret siden tiden på Island – Roði, bare skrevet på en måte som var enklere å bruke i norsk sammenheng.

For Tom ble Roody en helt spesiell hest. Dermed fikk den islandske vallaken et nytt kapittel i sitt norske liv, denne gangen i familien Tengesdal.

Livet med Roody

For Tom og familien var Roody ikke først og fremst en del av norsk islandshesthistorie. Han var ganske enkelt **Roody – hesten som var blitt en del av familien**.

Han var med på rideturer og ble en del av hverdagen. Den lille islandske vallaken hadde nå kommet langt fra landskapet på Island der livet hans begynte.

Ridetur med Roody

Ridetur med Roody ned Oremobakken. Den islandske vallaken ble en del av hverdagen og ga familien mange gode opplevelser. Tom leier hesten og Arve sitter på hesteryggen.

Roody gikk alltid ute, sommer som vinter. I solskinn og snøvær. Dette var den helt vant med like fra tiden på Island. Var det riktig surt, satte den hestebaken mot været og lei ingen nød. Den fikk en tykk og varm pels om vinteren. Og var det kraftig snøvær, kunne det ligge ett lag med nysnø på hesteryggen i lang tid. Så godt var pelsen isolert.

Roody og familien

Når vi i dag ser tilbake på Roody, er det lett å tenke på ham som bare én av mange hester. Men historien hans forteller også noe om den første tiden med islandshester i Rogaland.

I 1969 var islandshesten fremdeles et sjeldent syn i Norge. Tre unge menn fra Rogaland hadde brukt mer enn ett år på å få transporten i orden. Hestene måtte fraktes fra Island til København, videre med tog til Stavanger og deretter til karantene på Rage.

Midt i denne gruppen kom en vallak som het **Roði**.

Han hadde en mann fra Ørsdalen som hestepasser under den lange reisen. Han fikk sitt første norske hjem hos Lars Anders Vassbø. Omkring 1974 gikk ferden videre til et hestesenter på Figgjo. Fire år senere ble han kjøpt av Torleif Tengesdal til barnebarnet Tom.

Slik fortsatte livet til Roði – eller Roody, som han etter hvert ble skrevet.

Roody sammen med deler av familien Tengesdal. Her sitter både Tom og Arve på hesteryggen, mens mor Bertha ser på. Hesten stod alltid rolig med folk på ryggen, men ofte måtte en lokke den til seg med en gulrot.

Fra Island til Norge – og videre

Det som gjør historien om Roody spesiell, er ikke bare at han var en av de tidlige islandshestene i Norge. Det er også historien om menneskene rundt ham.

På Island ble han kjøpt inn som en del av en større gruppe hester. Lars Anders Vassbø tok ansvar for ham under den lange reisen.

I Oltedal ble han en del av den første importen til Sven Magnus Oftedal, Rolv Inge Reinertsen og Lars Anders Vassbø.

På Figgjo fikk han nye eiere og et nytt miljø.

Og i 1978 ble han en del av familien Tengesdal.

Roody fikk dermed et liv som strakte seg over flere miljøer og generasjoner. Han var med på en liten, men viktig del av historien om hvordan islandshesten kom til Rogaland.

Dette er historien om **Roði – islandshesten som kom fra Island, reiste gjennom Danmark, ankom Stavanger, kom til Oltedal og Ørsdalen, fortsatte til Figgjo og til slutt fikk sitt hjem hos familien Tengesdal inntil livsløps slutt på 1980-tallet.**

Kilder

- Denne historien er fremskapt ved god hjelp av AI-verktøy
- Wikipedia for å finne generelle opplysninger om islandshesten
- Morten Fuglestad som skaffet avisutklipp fra Stavanger Aftenblad
- God bistand fra familien:
- Elsa Vassbø – enken etter Lars Anders Vassbø
- Bertha Tengesdal
- Egen hukommelse

*